

319.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 16 marca 1928 r.

**o rozgraniczeniu nieruchomości ziemskich przy
przebudowie ustroju rolnego.**

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. W trybie, oznaczonym w niniejszem rozporządzeniu dokonywane będzie rozgraniczanie i wznawianie granic nieruchomości ziemskich przy przebudowie ustroju rolnego na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego.

Art. 2. 1) Postępowanie rozgraniczeniowe (w sprawie rozgraniczenia lub wznowienia granic) wdraża okręgowy urząd ziemski albo z urzędu, albo na wniosek osoby zainteresowanej, zgłoszony za pośrednictwem powiatowego urzędu ziemskiego. Formę zgłoszenia (na piśmie, do protokołu, jakie załączniki i t. p.) ustalać będzie Minister Reform Rolnych w drodze rozporządzeń.

2) Wdrożenie postępowania następuje w drodze orzeczenia, którego odpis winien być doręczony właścicielom gruntów, pomiędzy którymi ma nastąpić rozgraniczenie lub wznowienie granic.

Art. 3. 1) Gdy orzeczenie o wdrożeniu postępowania rozgraniczeniowego stanie się wykonalne, okręgowy urząd ziemski wyznaczy do przeprowadzenia rozgraniczenia lub wznowienia granic mierniczego, który wzywa osoby, oznaczone w cz. 2 art. 2 lub ich prawnych zastępców, aby były obecne przy czynnościach mierniczego. Nieobecność osób zainteresowanych mimo wezwania nie wstrzymuje czynności mierniczego.

2) Jeżeli postępowanie zostało wszczęte na wniosek osoby zainteresowanej, a osoba ta nie stawia się na wezwanie mierniczego, bez dostatecznego usprawiedliwienia niestawiennictwa, to postępowanie okręgowy urząd ziemski może umorzyć. Koszt delegacji mierniczego w tym przypadku ponosi osoba, która wniosła o wdrożenie postępowania.

3) Jeżeli nieobecność kogokolwiek z wezwanych przez mierniczego zostanie uzasadniona chorobą, śmiercią nieobecnego lub inną nie dającą się usunąć przeszkodą, to mierniczy zawiesi swe czynności do czasu wyznaczenia prawnego zastępcy i doręczenia mu wezwania. Jeżeli w ciągu 3 miesięcy od daty zawieszenia czynności, zastępca prawny nie zostanie wyznaczony, to czynności rozgraniczeniowe mogą być podjęte na nowo.

Art. 4. 1) Gdy przy wznawianiu granic dadzą się odnaleźć na gruncie na podstawie istniejących planów i dowodów pomiarowych dawne gruntowe znaki graniczne, ślady zatartych znaków oraz

ślady koryta rzek, strumieni i t. p., które dawniej stanowiły granice, albo gdy mimo nicodnalezienia tych znaków i śladów oraz przy rozgraniczaniu strony zgodnie wskażą granice, mierniczy utrwali granicę znakami granicznymi i dokona pomiarów, niezbędnych dla sporządzenia planów. Typ znaków granicznych ustali rozporządzenie Ministra Reform Rolnych, wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych.

2) Gdy przy wznawianiu granic nie dadzą się odnaleźć oznaczone w cz. 1. znaki i ślady, a strony podniosą spór co do położenia granicy, oraz gdy spór taki powstanie lub zostanie ujawniony przy rozgraniczaniu gruntów, mierniczy zawiesi postępowanie do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sporu w drodze sądowej.

Art. 5. 1) Ze wszystkich czynności, dokonywanych przy rozgraniczaniu gruntów lub wznawianiu granic, mierniczy spisujeienne protokoły, które podpisują obecne przy czynności osoby zainteresowane. Brak lub odmowa podpisu winny być omówione w protokóle.

2) W protokóle czynności, przy których został ujawniony spór co do granic, mierniczy winien przytoczyć oświadczenia i roszczenia stron, podawane przez strony okoliczności, na których swe roszczenia opierają, oraz proponowany przez strony sposób załatwienia sporu. Jeżeli strony zażądają zbadania świadków lub okolicznych mieszkańców, to mierniczy wezwie wskazane przez strony osoby i zbada je protokólnie z zachowaniem postanowień art. 370—411 i 412 — 437 ustawy postępowania cywilnego sądowego bez przysięgi, jednak z uprzedzeniem, że mogą być one w tejże sprawie zbadane przez sąd pod przysięgą. Do protokółów mierniczy dołączy dokumenty, jakie strony złożą dla poparcia swych roszczeń.

Art. 6. 1) Jeżeli w toku czynności strony pogodzą się co do położenia granic, ku czemu mierniczy winien skłaniać strony, to mierniczy spisuje akt ugodzenia się i utrwala granice w myśl cz. 1 art. 4. Sporządzony wobec mierniczego akt ugodzenia się ma moc ugody sądowej.

2) Jeżeli ugodzenie się nie nastąpi, wówczas mierniczy pomierzy sporne granice zgodnie ze wskazaniami stron, utrwali je prowizorycznie na gruncie i sporządzi plan spornych granic.

Art. 7. Plany ustalonych i wznawionych granic bezspornych wraz z aktami i protokółami, dotyczącymi postępowania w tej sprawie, jak również wydzielone w odrębne akta plany granic spornych wraz ze wszystkimi dokumentami i protokółami, dotyczącymi postępowania rozgraniczeniowego co do tych granic mierniczy przesyła do okręgowego urzędu ziemskiego, dołączając swoją opinię co do sposobu załatwienia sporu granicznego.

Art. 8. Akta postępowania bezspornego okręgowy urząd ziemski wnosi na posiedzenie okręgowej komisji ziemskiej, która na posiedzeniu niejawnem orzeka o zatwierdzeniu planów rozgraniczenia lub

wznawienia granic. Odpisy orzeczenia winny być doręczone osobom, oznaczonym w cz. 2 art. 2. Po uprawomocnieniu się tego orzeczenia okręgowy urząd ziemski ogłasza zamknięcie postępowania rozgraniczeniowego i zatwierdza dowody pomiarowe.

Art. 9. Akta postępowania spornego okręgowy urząd ziemski przekazuje właściwemu sądowi, powiadamiając o tem strony.

Art. 10. 1) Sąd postępuje wedle przepisów ustawy postępowania cywilnego sądowego z tem, że

- a) postępowanie wdraża sąd na podstawie złożenia przez urząd ziemski aktu postępowania rozgraniczeniowego i ma prawo zbierać z urzędu niezbędne dane w sposób, który uzna za właściwy;
- b) gdy sąd uzna, iż sprawa podlega właściwości innego sądu, przekazuje mu sprawę z urzędu;
- c) niestawienie się stron bez należytego uzasadnienia (art. 3) nie ma wpływu na tok postępowania;
- d) postanowienia art. 38, 39, 138 — 138³, 145 — 155, 340 — 342, 718 — 735 i 736 — 742 ustawy postępowania cywilnego sądowego nie będą stosowane;
- e) umorzenie postępowania może nastąpić nie inaczej jak po wysłuchaniu okręgowego urzędu ziemskiego.

2) Po uprawomocnieniu się orzeczenia sąd przesyła odpis orzeczenia wraz z aktami sprawy okręgowemu urzędowi ziemskiemu, który zarządzi ustalenie granicy na gruncie i sporządzenie planów, poczem postąpi tak, jak w postępowaniu bezspornem (art. 8).

Art. 11. 1) Od orzeczeń okręgowych urzędów ziemskich i komisji ziemskich służą zainteresowanym zwykle środki prawne (ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 706).

2) Czynności mierniczego w postępowaniu rozgraniczeniowym o ile są wykonywane z polecenia sądu ulegają zaskarżeniu do sądu, a w innych wypadkach ulegają zaskarżeniu narówni z czynnościami komisarza ziemskiego. Jeżeli zaskarżenie dotyczy czynności, związanych z badaniem sporu granicznego, okręgowy urząd ziemski niezwłocznie przesyła odpis skargi sądowi, któremu złożone zostały akta sprawy.

3) Skargi na czynności mierniczego, oparte na wadliwej w rozumieniu zainteresowanego wykładni orzeczenia sądowego, winny być wnoszone w ciągu 14 dni po tej czynności do sądu, który wydał orzeczenie. Właściwą wykładnię ustali sąd w orzeczeniu.

4) Prowizoryczne orzeczenia urzędów i komisji ziemskich, wydane na mocy rozporządzenia niniejszego, mają moc prawomocnych wyroków sądowych.

Art. 12. 1) Czynności nadzorcze w postępowaniu rozgraniczeniowym wykonywają urzędy i komisje ziemskie bezpłatnie. Za pozostałe czynności, o ile nie są one wykonywane łącznie z innymi pracami agrarnymi, pobierane będą opłaty, których wy-

sokość i sposób pobierania określać będzie Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w drodze rozporządzeń.

2) Oznaczone w cz. 1 opłaty będą obciążały osoby zainteresowane proporcjonalnie do długości przylegającej do ich gruntów ustalonej lub wznawianej granicy, jeżeli strony nie umówią się inaczej.

3) Przy pracach, podejmowanych na miejscu strony obowiązane są na każde żądanie urzędów ziemskich lub mierniczego do świadców w naturze, które ustalać będzie Minister Reform Rolnych w drodze rozporządzeń. Od osób, uchylających się od tych świadczeń, koszty świadczeń, pokryte przez urzędy ziemskie, będą ściągane w trybie egzekucji administracyjnej, jako bezsporne należności skarbowe.

Art. 13. 1) Oznaczone w cz. 1 art. 12 opłaty nie obejmują wynagrodzenia świadków, wzywanych przez mierniczego na żądanie strony, kosztów sprawdzenia skargi na czynności mierniczego, gdy skarga okaże się nieuzasadnioną, oraz kosztów postępowania cywilnego.

2) Wynagrodzenie świadków, wzywanych przez mierniczego, obciąża stronę, na której żądanie świadka wezwano. Wysokość wynagrodzenia ustala mierniczy wedle norm obowiązujących w postępowaniu sądowym.

3) Koszty sprawdzenia skargi na czynności mierniczego, o ile skarga okaże się nieuzasadnioną, wymierza okręgowy urząd ziemski wedle istotnych wysokości i ściaga ze skarżącego w trybie egzekucji administracyjnej.

4) Koszty postępowania sądowego określa i ściaga sąd.

Art. 14. 1) Przy rozgraniczaniu gruntów należy dążyć do wyprostowania ich granic.

2) Jeżeli w wyniku ustalenia lub wznowienia granic zostanie ustalona i pomierzona cała obwódnicca nieruchomości ziemskiej, to winno być dokonane ścisłe obliczenie tej nieruchomości.

Art. 15. 1) Do wykonywania czynności, które wedle rozporządzenia niniejszego ma wykonywać mierniczy, okręgowe urzędy ziemskie wyznaczać będą swój personel techniczny lub też umówionych przez siebie miernicznych przysięgłych.

2) Mierniczy może być wyłączony na żądanie stron, zgłoszone do okręgowego urzędu ziemskiego bezpośrednio lub za pośrednictwem tegoż mierniczego, jeżeli mierniczy, jego żona, krewni do czwartego lub powinowaci do trzeciego stopnia, przysposobieni lub przyspasabiający są osobami zainteresowanymi w postępowaniu rozgraniczeniowym albo jeżeli mierniczy lub jego żona są spadkobiercami z mocy prawa tychże osób, albo są z nimi w sporze sądowym, albo zarządzają ich majątkiem, albo też są ich opiekunami.

Art. 16. 1) Oznaczone w cz. 1 art. 4 znaki graniczne winny być ochraniające przez właścicieli gruntów, które znaki te rozgraniczają, a również przez miejscowe władze gminne.

2) O uszkodzeniu lub zniszczeniu znaków granicznych właściciele gruntów są obowiązani zawiadomić miejscowe władze, sołtysi zaś (naczelnicy gmin, burmistrzowie) są obowiązani sporządzać protokoły i przysyłać je do powiatowej władzy administracji ogólnej, celem przeprowadzenia dochodzenia i pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

Art. 17. 1) Właściciele gruntów, winni niezawiadomienia miejscowej władzy w ciągu dni 7 o uszkodzeniu lub zniszczeniu znaków granicznych (art. 16), ulegają w drodze sądowej karze aresztu do 3 tygodni lub grzywny do 150 złotych.

2) Winni rozmyślnego uszkodzenia lub zniszczenia gruntowych znaków granicznych ulegają w drodze sądowej karze aresztu do 6 tygodni lub grzywny do 500 złotych.

3) Jeżeli uszkodzenie lub zniszczenie znaków granicznych zostało dokonane z chęci zysku, wówczas winni ulegają karze więzienia do 6 miesięcy.

4) Winni uszkodzenia lub zniszczenia znaków granicznych przez nieostrożność ulegają w drodze sądowej karze aresztu do 3 dni lub grzywny do 30 złotych.

Art. 18. Prawomocne orzeczenia urzędów i komisji ziemskich, ustalające granice gruntów na mocy szczególnych przepisów prawa, w odniesieniu do ustalenia granic mają moc prawomocnych wyroków sądowych, a do znaków granicznych, ustanowionych na mocy tych orzeczeń, mają zastosowanie art. 16 i 17 rozporządzenia niniejszego.

Art. 19. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości, Skarbu, Spraw Wewnętrznych oraz Robót Publicznych.

Art. 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w sześćdziesiątym dniu po dniu ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*